

MERKVRYSZ POLSKI

ORDYNARYINY.

Od dnia 25. Ianuarij, do 2. Februarij, 1661.

Z Mádrydu 10. Decembris, 1660.

Tany Kieštroá Kátalańskiego przelożyli tu v tego Dworu przez swoich Deputatow Przymde/ ktora máia od Márgrábie de Mortara, Comendánta w Bárcelelonie/ tak skutecznie/ że Krol podpisał Mandat do Márgrábiego/ aby záraz wywiódł z Miásta konnych wprowadzonych/ máiac respelt ná ono Miásto pełne Kupcow y handlow rozmaitych/ y ná niewygode co miewáia *Commercia* Kupieckie od tumultow woiennych.

W Andálucyey pilno werbuia: Chca zámítad 2000. ludží do Kátáloniey postác/ y po Prezydyach ich rozdzielić/ ná przemiáse ne starych/ ktorych máia do Portugálliey obroćić.

Portugálczykowie zátym wielkie škody czynia z tey strony Gránie/ wywożac/ palac/ psuac co ieno moga/ aby Náše Woysto ná Wiosne subsystemencyey tam mieć nie mogło. Przeciwo ktoremu konne wšytkie Choragwie/ máia rozkazanie ze wšad sie wyprowádzic/ y tam blisko Gránie ná quártyerach polożyc sie.

Z Lisbony 14. Decembris, 1660.

Przyiáchal tu/ kilka Niedziel temu/ ze Fráncyey Comes de Schomberg, á w tych dniach Tráktaty swe z Dworem Nášym/ z strony

Służby wojennej / Skonczył. Otrzymał władza *locum Tenentis Ducis Campestris Generalis*, iakby Porucznikostwo Hermana Polnego nad wszystkimi wojskami / y poiachał iuz ku Granicom

Z Kopenhagen 23. Decembris, 1660.

Stanely tu w tych dniach przez Deputatow swoich Miasta y Wsi tey Korony / ktore za przeszlemi Uniwersalami stanac nie mogly / to iest / z kazdego Miasta ieden Burmistrz / y ieden Predy / kant / y z kazdey Wsi Soltyß y Chlop. Cina Theatrum kostownie wystawionym / oddali nowo Dziejicznemu Krolowi y Domowi wszystkiemu Krolewskiemu / wiecznego Poddanstwa przysiege.

W Radzie deliberuis okolo Poselstwa do Szwecyey / chcac vgruntowac z tamta Korona / po przeszlych niecheciach / dobro Sasiedzka Przyjazn.

Z Sztokolmu 26. Decembris, 1660.

U po Seymie szesliwie skonczonym / wesele sie odprawuie Comesa Nielsa Bräbe z Corka Wrangelowa / a niektorzy mowia / ze wesele tez bedzie wkrótce Xiazęcia Jana Adolfa / z Wdowa zmar / lego Kanclerza Orenstyerna.

Krolowa Krystyna w tych dniach nie barzo sposobnego zdrowia byla. Dostala wiadomosci o swoim Dworze / ktory zapędzony byl od wiatrow przeciwnych do Gdańska / ze w Zamburku teraz iest.

Z Londynu 31. Decembris, 1660.

Conspiracya przeciwko Domowi Krolewskiemu / y przeciwko osobie Generala Monta / odkryta iest od Oberstera Witte / ktoremu Krol odpuscic obiecal / byle Coniuratorow wszystkich miar / nowal. Cicho sie ta inqvizycya odprawowala. Zaraz po inqvizycyey wzieto do wiezienia Oberstera Owertona / Generala Desbo / rowa / Reisnsburego / y innych. Jesliby Lambert / Haselryk / y Vane / mieli bydz miedzy winowatymi / mogli by odpusczenia sie nie spodziejac.

Process Bromuela Starego/ Aiertona/ Bratšawa/ y Prydzia/ Sedziow Krolewskich/ iuz jest dokonczony. *Decretum*, żeby kości ich wykopano/ y ná subienicy powiešano/ pod ktora máis bydz pogrzebione.

Donkerk/ y Jamayka sa iuz do Korony Angielskiej ob Parlámentu incorporowane/ Bronil tego dlugo Posel Hispański/ ale *tandem* stánelo. Wychodza ztad co dzien posilki rozne do Portugalliey/ y iest skłonność do Ligi zta Korona/ á podobno y do Małżeństwa.

Poslowie Holenderscy miewáia czeste Conferencye z swymi Deputatami/ y nie tráca nádsieie dobrego takiego miedzyz soba postanowienia. Miewáia pilne oko/ osobliwie ná Traktaty z Portugallia/ á kiedyby miała Liga ztámta Korona doysdz/ starać sie máia o to/ aby do niey y oni byli przypuščeni/ bo bez tego/ musie liby bárzo w handlach swoich/ *& in Commercijis* šwánkowác.

W Skocyey Parláment sie teraz odprawule. Tam máia być ztad postáne dwie osoby/ ktore tu siedza w wieży pomowieni z pewnych excessow/ aby tam przed támeżnymi Stanami dali o sobie spráwe; á ci dway sa/ Lord Swinton/ y Lord Argile.

Z Páryża 31. Decembris, 1660.

Traktaty z Kiszeciém Lotaryńskim raz iuz konkludowane/ znou do deliberacyey przychodza/ á to dla nowych Propozyciy od kogos trzeciego wniesionych.

Przed Swiety wiezdžali *publicè* Poslowie Holenderscy do Páryża. Trzeciego dnia potym mieli v Krola Audyencya. Bárdy natá Mázaryniego/ dla nieposobnego zdrowia/ ieščenie woldzieli.

Z Hagi 4. Ianuarij, 1661.

Posel Fráncuski potrzebuie po Stanach tuteżnych/ żaby Okret zápláćili ktory wtonal/ máiac te rácyo/ że nie potrzebnie Arrestem swoim go zatrzymawšy/ dali do tey škody przyeżyne.

Miasto Rotterdam/ choć jest iedno *membrum* Powiatu *Zo- lender*skiego/ nie bázno iednak konkurreie do Pokoju z Portugál- lia/ bo máiac sílá ludzi w sobie/ ktorzy dla biegłości w rzeczach wo- tennych/ wielksey niżeli w handlowych/ wielkxy też pożytek máia z myślistwa morskiego/ y z poimania Okretow Portugálskich pod czas wojny/ niżeli spodziewać sie mogą z handlow z nimi pod czas Pokoju. Ale wszystkie te dyssonancye zwykły sie tu v nas *compla- nare* konsyderacyami dobrá pospolitego/ y wzaiemnymi kompen- satami.

Jest tu Faktor czyli Agent Cára Moskiewskiego/ ktory szuka pieniędzy na Credyt; ale że dotad nie wiele sprawił/ ma sie wkrótce do Anglię puscic.

Z Kolná s. Ianuarij, 1661.

BXi Kurfiršt Brandenburgski ná Swietá w Wezlu/ Miasto do Xiestwa *Cluivy* należące nád Rhenem/ Stanom *Zolender- skim* hipotekowane/ ktore y *Presidium* swoje tam máia. Przyiety jest od Urzedu y od Mieszczánow z przynależyta weżciwością/ y z zna- czynym tryumfem.

Kupcy Portugálscy proponuia Kurfirštowi Pálátynusowi wystawic w *Heydelberku* takie *Commercia* wielkie/ y hande bogate/ że z wielkim pożytkiem Mieszczánow y Obywátelow obpráwo- wac sie beda. Proponuia y to/ że *Hea Manheim* fortece zruino- wana/ swoim kóstem nápráwic y vfortyfikowac/ za pewna iednak kontentacya w Prerogatywach y Przywileiow pewnych.

Comes de Fuensaldagna, ktory teraz jest Postem *Hispaniskim* w Páryżu/ jest náznáczony Gubernatorem w *Niderlandziech* *pro in- terim*, aż do przyiazdu Arcyksiázcia *Zygmunta* z *Inspbrucku*/ kto- rego sie ná wiosne przyszla spodziewáia.

Liga Principum ad Rhenum jest od *Biskupa Munster*skiego te- raz nie dawno ratifikowana. Kurfiršt náš *Koleński* dotad ná to *deliberue*.

Z Medyolanu 5. Ianuarij, 1661.

SAm w przeszła Srode publicè w Kościele Pánu Bogu podziękowano / y w wieczor tryumfowało to Miasto o Publikacya Pokoju między Hiszpania y Anglia: á wielkše ięsze wżyniłyby sie tryumfy / kiedyby Donkerk y Jamáyká do Krolá nášego sie były powróciły / ktore dotad (niewiemy ięsze iakiemi kondycyami / ábo z iaká umowá) w rekách Angielskich zostáia. Odstánie zaś Korony Portugálskiej iest takiey wvagi / że godziło sie wšytkie inne zabáwy sprzatnac / y ná te woynie wšytkie siły cále obrocić.

Controwersye / ktore záchodza między Domem Mantuańskim á Sabaudzkim / w dawnych terminách zostawáia. Xiazje Mantuańskie opátruie z pilnošcia Casale; zkad suspikuiemy / że zgodá podobno ięsze dáleka.

Z Rzymu 8. Ianuarij, 1661.

WNiedziela przeszła czytany iest publicè trybem zwoezáynym Process owego Medyolánezyká Sanátyká: Była ná Theátrum / gdzie Process czytano / osoba nástalt ię zrobiona / ktora po rey funkczey oddána iest Drzedowi Swietckiemu / á nazáitutz przez Bátorwskie rece publicè iest spalona. Czytano oraz Process dwóm z iego wżniow / ktorzy osoba swoia ná Theátrum byli / á wskazano ich do wiezienia wsádzic / gdzie żywot swoy skonczyć máia.

Zdumial sie Dwor widzac Posta Hiszpáńskiego oddáiacego wizyte Kardynałowi Ursyniemu / Protektorowi Korony Portugálskiej.

Oćiec Swiety od kilku dni niesposobnego iest zdrowia.

Z Wenecyey 15. Ianuarij, 1661.

NOwy Hetman Wielki wyiedzie ztad do Bándyey przed skonczéniem przyszłego Miesiaca. Chce Senat tuteżny puł milioná Talerow przy nim posłać ná potrzeby tak woyská iako y Flotty.

Zatym wyprawaia *provisionaliter* Kapitaná del Golfo ze 100. tysięcy Talerow ná Chleb Żolnierzom / á miánowicie ná Miesieczny Zold / (wedle *Capitulácyey*) Regimentom Niemieckim / aby z defektu zapłaty *disciplina militaris* nie śwánkowata.

Záciaga Senat do Kándyey Márgrábie *Villa*, ktory teraz Poselstwo odpráwuie od Xiążecia Sábaudzkiego v Fráncuskiego Dworu : ofiaruie onemu te kondycye / co przedym pozwolone byly *Don Camillo Gondzádze* / ktore te sa ; Generalstwo nád Piešym woyskiem : *Votum* w Kádzie woienney : A independencya od wszytkich Urzednikow / okrom Hetmána Wielkiego.

Od Armaty Nášey morskiej mamy listy *de Data 16. Decembris* z *Insuly de Paris* : Pisa / że w Kándyey mieli nádsieie co dobrego ná Wiosne spráwíc : Znášli sie czesto z Deputatami Obywatelow támeżnych / ktorzy cierpiac wielkie od Turkow oppressye / rádzi by *assystencya* od Nášych mieli / coby z támtęy niewoli wybrnac mogli. Przydáia y to / co z Konstantynopola slyšeli / że z Fráncuskim Postem surowo bázro sie obchodza / á że nie tylko ná nogách / ale y ná syiey iest okowány. Do ktorych Tráktamentow (iáko powiádáia) biora po czesciey Turcy okázya od perwonego postepku Máltánskiego Kawalera Pawlá / ktory Roku przeszlego lecie / przewiodšy sie z Flotta swoia do Trypolu w Afryce / aby Fráncuzow w niewoley bedacych uwolnit / *infectis rebus* y z wzáajemnym dysgustem zámrad odiachal.

A poniewaž dla zátzymánia nášych Post Gdáńskich / ktore dotad nie wstáie / niewiele Awizow mamy / tego co sie w posronnych Pánstwach dzieie ; niesáwádži dla lepshey informácyey / iáko sie tá rzecz ma / teraz ná tym mieyscu przypomniać.

Poslány byl / nie dawnož temu / od tego Báse do Dworu Fráncuskiego Czau / z Podárunkami Krolowi / ozywáiac sie z obserwáncyá takiemu Wielkiemu Monárše powinna / y prošac o odnowienie Przyjáźni / yo spokoynym Sasiedztwie. Laskáwie bázro przyial go Krol ; Prezenty áceptowal ; Przyjáźń obiecal / ták á jednak kondycya / żeby Poddáni iego / ktorzy v Bášy sa w niewoley

woley/ do wolności byli przywroceni. Czauś na to rzekł/ że Bášá ofiaruje ich Krolowi/ y wyda ich temu/ ktorego Krol z Okretami pośle; oznáymuiac/ że jest ich z kilką tysiecy/ cztery/ pięć/ *cir-citer*. Z tym odiachał. Po to tedy ná on czas przyiachał do Trypolu ten Kawáler Paweł w piernastu Okretow woiennych/ a opowiedziawszy sie Bášy/ wskazał oraz do niego/ że Krol Fráncuski Pan iego/ zásadzając sie ná negocyacyey Czauśa do niego posłanego/ kazał mu tam przyiachać/ a odebrać od niego te káste/ ktora ma obiecána/ to jest/ Poddáných swoich/ ktorzy v niego sa w poimaniu/ a że prosi o pretka/ y wedle obietnicy/ káskawa odpráwe. Odpowiedział Bášá/ że nie bedzie od tego/ byle za káżdego niewolnika 300. Talerow odliczył/ ábo namniey 250. A iesliby nie był gotow tego weźnić/ przestrzega go/ żeby sie z Okretami od Portu oddalił/ ináčey wypalic ná niego káze ze wszytkich Dział. Kawáler/ ktory nie nágotowal sie był ná strawienie takowego responsu/ rozgniewawszy sie potwarzał mu perfidyá z groźba/ że inšego czasu powrocić chciał z wielšá potega/ y mścić sie z tego affrontu. Z tego sie teraz Turcy wražia/ y Posłowi miedzy inšemi rzeczami/ y to wymawiali.

Posel Hispáński tu Rezydusiacy/ ma roskazanie do Páryżá iáchać ná ordynáriyna Legácyá/ ná mieyscu Comesa *de Fuensaldagna*.

Kiaze Murynskie káze do swoich Państw zwozić wszytko co ma pod Papięsem/ po Máietnościách swoich w Kieštwie Serárskim/ tak w zbożu/ iáko w sprzetách rojnych.

Z Wiedniá 25. Ianuarij, 1661.

Stany Węgierskie dali Cesarzowi ná piśmie Konkluzya swojej Rády/ gdzie naprzod pokázuis *multis rationibus necessitatem* woyny/ iesli Cesarz Turecki Pakra nie bedzie chciał ztrzymać/ ktore miedzy nim/ y Korona Węgierska zachodza/ osobliwie okolo podawania Kiajećia Siedmigrodzkiego. Druga/ deklaracja quote/ ktora *in casu belli contribuere* pozwaláia/ tak w gotowiznie/ iáko w żywnościách dla subsystemencyey woyská. Trzecia/ prosba o woyskowy porzadek/ y o *militarem disciplinam*, bez ktorey/ ciezar przewáza obrone.

Respons

Respons Cesárski byl taki: *Quo ad Primum*; Ze Cesarz bierze te ich rácy na vvráge/ y ná deliberácya oraz y to/ iesli *bellum offensiuum* bedzie potrzebne czyli nie. *Quo ad Secundum*; Za deklarácya dziekuie/ y nie watpi/ *inquantumby* do czego przyšlo/ że naydzie w nich tak wiele ochoty/ że *pro salute Patria* ná wielka ieszcze quote pozwola. *Quo ad Tertium*; Ze co raz to wielke przytoży staranie/ áby kara byla w woysku/ tak dla folgi wiernych Poddanych/ iáko dla *Interessu* swego/ áby tym snádniey *Imperatori victoria cederent*, *militibus verò gloria & praemia*.

Po tym Responsie/ kazal Cesarz *de facto* poslać do woyska 100. tysiecy zlotych tuteznych gotowych pieniedzy/ okrom barwy/ botow/ zc.

Curryet co z Konstantynopolá/ tydzien temu przyiachal/ iest tuż nazad wyprawiony do Rezydentá/ z wyraźna informácya: że *Generat de Souches* nigdy nie byl w Siedmigrodzkiej ziemi: A jezby w tym Wielkiego Wezyrá vperwnil.

Wczorá dopiero *Liber Baro de Lisola* ztad do Polski wyiachal.

Z Krakowá 2. Februarij, 1661.

Dzis tydzien wyiachal ztad/ J. M. X. Biskup Krakowski/ J. M. Pan Podstarbi/ y J. M. P. Marszałek Nadworny/ Koronni/ do Czesochowey.

W tenże dzien wyiachal tez K. J. M. z Olkusa do Siewierza ná noc/ á w sobote w Czesochowie szesliwie stanal.

J. M. Xiadz Legat Papiesti tu zostacie; czekac bedzie ná wiadomosc/ gdzie Dwor dluzsza bedzie chcial zalozyć rezydencya.

We Czwartek iachali tu tedy Postowie Kozaccy za Krolem J. M. Czterech ich iest/ to iest/ Semen Gotuchowski/ Pisarz przesly Woyska Zaporowskiego; Jan Krechowicki/ ktory podobno bedzie v Dworu rezydowal; Alexander Skorotko/ Chmielnickiego Szwagier; y Stefan Pietuch.

Postannik Mostiewski w Lublinie byl/ y iedzie daley do K. J. M.

W KRAKOWIE, w Kamięnicy Szoberonskiej ná Wendecie, dnia 2. Februarij, A. 1661. Cum Priuilegio S. R. M.